

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 5. februārī

ES rīcībā, kas attiecas uz pesticīdiem, panāktais progress nav liels, uzskata revidenti

Jaunajā Eiropas Revīzijas palātas ziņojumā teikts, ka progress attiecībā uz Eiropas Savienībā lietoto pesticīdu radīto risku novērtēšanu un samazināšanu ir bijis ierobežots. Vairākās dalībvalstīs direktīvas par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu pilnīga transponēšana ir bijusi novēlota, un lauksaimnieki joprojām tiek vāji stimulēti pieņemt alternatīvas metodes. Turklāt revidenti secina, ka Eiropas Komisija nespēj precīzi kontrolēt pesticīdu lietošanas izraisītās sekas vai riskus.

Augu aizsardzības līdzekļus ("pesticīdus") izmanto, lai pasargātu kultūraugus no kaitīgajiem organismiem, kaitēkļiem un slimībām. Starp augu aizsardzības līdzekļiem minami insekticīdi, fungicīdi un herbicīdi, kas var radīt spiedienu uz vidi un apdraudēt cilvēku veselību. Kopš 1991. gada ES ir bijuši kopīgi noteikumi par to atļaušanu un lietošanu, un 2009. gadā tā pieņēma direktīvu par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu. Revidenti vērtēja, vai ES rīcība šajā jomā ir bijusi sekmīga.

Vairākas ES dalībvalstis ar kavēšanos transponēja šo direktīvu savos tiesību aktos, un 2012. gadā pret divām no dalībvalstīm tika sāktas pārkāpuma procedūras. Revidenti konstatēja arī to, ka Eiropas Komisija nebija pienācīgi pārbaudījusi transponēšanas pabeigtību vai pareizību. Piemēram, ne visas dalībvalstis transponēja valsts tiesību aktos prasību, kas paredz, lai lauksaimnieki piemērotu integrētu augu aizsardzību (IAA). Tomēr revidenti atzīst, ka kopš 2016. gada Komisija ir pastiprinājusi rīcību, lai panāktu, ka tiek īstenota direktīva par pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu.

Līdz ar direktīvu lauksaimniekiem arī IAA ir obligāta. IAA nozīmē, ka pesticīdus izmanto tikai tad, ja profilakse un citas metodes nedod rezultātus vai nav efektīvas. Tomēr nav skaidru kritēriju vai konkrētu prasību, kas ļautu panākt izpildi un novērtēt atbilstību. Līdztekus tika izveidota "zemas riska pakāpes augu aizsardzības līdzekļu" kategorija. Tomēr līdz šim darītas pieejamas tikai 16 no 487 vielām jeb 3 %, un tas ir nepietiekami, secina revidenti.

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Viņi norāda arī uz to, ka lauksaimniekiem trūkst stimulu samazināt savu atkarību no pesticīdiem. Konkrēti, IAA principu piemērošana nav starp nosacījumiem KLP maksājumu saņemšanai, uzsver revidenti.

“Eiropas Komisija līdz šim nav spējusi būtiski samazināt un kontrolēt riskus, kas saistīti ar to, kā lauksaimnieki lieto pesticīdus,” teica par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Samo Jereb. “Iespēju pienācīgi risināt šo problēmjaudājumu piedāvāja jaunā kopīgā lauksaimniecības politika, kas stājas spēkā 2021. gadā, bet šī iespēja diemžēl tika palaista garām.”

Revidenti konstatēja, ka Komisijas (*Eurostat*) publicētā statistika par aktīvajām vielām un to lietošanu nebija pietiekami detalizēta, lai būtu noderīga. Arī dalībvalstu sniegtie dati nebija pietiekami saskaņoti vai aktualizēti.

Visbeidzot, kaut arī dažas dalībvalstis ir izstrādājušas savus indikatorus risku un ietekmes novērtēšanai, ES līmenī tie nav salīdzināmi. Komisijas sākotnējie mēģinājumi izstrādāt šādus indikatorus ES līmenī nebija sekmīgi būtisku datu trūkuma dēļ. Pirmie divi ES mēroga riska indikatori tika ieviesti tikai 2019. gada novembrī – desmit gadus pēc direktīvas pieņemšanas –, un neviens no šiem indikatoriem neņem vērā, kā, kur un kad pesticīdi tiek lietoti. Tādējādi Komisijai joprojām nav stabila un pierādījumos balstīta pamata, lai novērtētu, vai direktīva ir sasniegusi ES mērķi panākt pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, secina revidenti.

Tā kā Eiropas Komisija pašlaik izvērtē šajā politikas jomā pieņemtos tiesību aktus un ņemot vērā sabiedrības un Parlamenta pieaugošās bažas, revidenti iesaka:

- pārbaudīt integrētās augu aizsardzības īstenošanu lauku saimniecību līmenī;
- atļaut integrēto augu aizsardzību saistīt ar jaunās KLP maksājumiem;
- uzlabot statistiku par augu aizsardzības līdzekļiem un
- izstrādāt labākus riska indikatorus.

Piezīmes izdevējiem

Īpašais ziņojums Nr. 05/2020 “Augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīga lietošana: ierobežots progress risku novērtēšanā un samazināšanā” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

2019. gadā ERP publicēja īpašos ziņojumus par saistītiem jautājumiem, proti, [ES pārtikas nekaitīguma politika](#) un [bioloģisko produktu kontroles sistēma Eiropas Savienībā](#). Šogad mēs plānojam publicēt arī īpašos ziņojumus par [bioloģisko daudzveidību lauksaimniecībā](#) un par apputeksnētājiem.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tādas kā valstu parlamenti, nozares un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Lielākā daļa no mūsu sagatavotajiem un ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota.

Saistībā ar šo ziņojumu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar

Vincent Bourgeois – e-pasts: vincent.bourgeois@eca.europa.eu
Tālr.: (+352) 4398 47 502 / Mob. tālr.: (+352) 691 551 502